

Практичне заняття № 10

Тема: Написання малих і великих літер четвертої групи, складів, слів і речень

Мета та завдання: засвоїти методику написання літер, складів і слів. Вивчити методику запису речень; вчити працювати зі складовими таблицями.

Література

1. Від А до Я. Від 1 до 10 : навч. посіб. для студентів вищих пед. навч. закл. / укладач : Г. С. Демидчик. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. 52 с.
2. Каліграфія : програма з каліграфії та метод. реком. до неї / уклад. В. А. Трунова. Київ : СМІЛ; Ізмаїл, 2005. 64 с.
3. Методика навчання каліграфії : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., доп. та перероб. / укладач С. М. Паршук. Миколаїв : СПД Румянцева, 2017. 124 с.
4. Методика навчання каліграфії в сучасній початковій школі : навч. посіб. для вчит. почат. класів, викладачів і студ. ВНЗ I–IV рівнів акредитації / Н. М. Боднар, О. Ю. Прищепа, В. А. Трунова,
5. І. В. Цєпова, М. І. Чабайовська ; за ред. В. А. Трунової. Харків : Ранок, 2017. 464 с. (Учителю початкових класів).
6. Наумчук В. І., Наумчук М. М. Навчаємо писати літери : навч.- метод. посіб. для вчителів почат. класів, вихователів дит. садків, студ. пед. закл. Тернопіль : Астон, 2012. 196 с.
7. Палійчук О. М. Методика навчання каліграфічного письма : навч. посіб. 2-ге вид. Чернівці : Букрек, 2015. 343 с.

Хід заняття

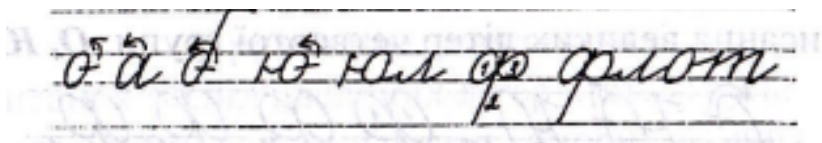
1. Актуалізація опорних знань: основні елементи малих і великих літер усіх груп; прийоми каліграфічного письма; методика запису складів і слів.

Другий етап навчання письма, його характеристика.

2. Мотивація навчальної діяльності: тема, мета, завдання.

3. Практичне виконання завдань.

1. Написання малих літер четвертої групи: *о, а, б, ю, ф*. Звертаємо увагу на те, що літери цієї групи в основі написання мають овал. їх **не пишуть** під рахунок.

о - овал пишемо від середини робочого рядка справа наліво через верх;

а - пишемо овал через верх, ведемо поєднувальну лінію до верхньої рядкової, а звідти - похилу лінію із заокругленням унизу;

б - пишемо овал, похилу подовжену лінію до надрядкової, плавно заокруглюючи праворуч, ведемо горизонтальну лінію по верхній допоміжній довжиною на ширину овалу;

ю - пишемо похилу лінію, відірвавши перо, від її середини пишемо праворуч горизонтальний елемент на ширину овалу. Відступаємо ще на одну ширину літери і пишемо овал зверху; для нижнього поєднання можна останній елемент писати через низ;

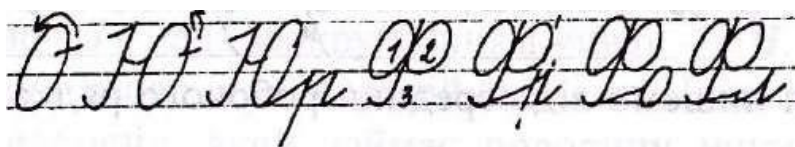
ф - два овали та подовжена похила вниз: пишемо лівий овал і одразу ж поєднувальну лінію до верхньої рядкової. Звідти, не відриваючи перо, пишемо подовжену вниз до нижньої допоміжної. Відриваємо перо і від середини робочого рядка пишемо правий овал зліва направо. Поєднувальну лінію ведемо від нижньої рядкової.

Звертаємо увагу на *письмо по контуру, сухим пером* (школярі обводять літеру по написаному зворотнім кінцем ручки), *мокрим пензлем* або *ганчіркою на дошці*.

2) Написання складів і слів (Звертаємо увагу на різне поєднання літер *ф Ф* з іншими).

Закріплюємо методику запису складів і слів: *ро, ма, на, бі, ац, оч, фі, фо, оф, иф, фл, ал, яб, риба, мило, боби, флот, парта*.

3) Написання великих літер четвертої групи: *О, Ю, Ф*.

Літеру *О* пишемо вліво від середини широкого рядка; поєднуємо від нижньої рядкової лінії.

Літеру *Ю* пишемо з двома відривами пера: гострий елемент - лінія праворуч угору на ширину малої літери *о* - і подовжена лінія із поворотом уліво, поєднувальна лінія та великий овал. Поєднувальну лінію пишемо трохи вище верхньої рядкової лінії (на 1/3 широкого рядка). Під час скоропису великий овал у літери *Ю* можна писати через низ, якщо в подальшому йде нижнє поєднання: *Юля*.

Літера *Ф* має лівий (1) і правий (2) овали та подовжену лінію з поворотом уліво. Висота овалів дорівнює ширині широкого рядка, а їх ширина - приблизно однакова - на ширину малої букви *о*. Поєднуємо цю літеру допоміжним штрихом від нижньої рядкової лінії, виводячи його за межі правого овалу.

4) Повторення методики запису речень.

Методика запису речень:

~ повторити речення або прочитати з друкованого чи рукописного тексту;

~ розібрати речення, визначити в ньому кількість слів. Назвати перше, друге, третє ... останнє слово;

~ з'ясувати, як завжди пишемо перше слово в реченні, які ще слова пишуть з великої літери; розібрати основні орфограми; уточнити, який розділовий знак ставимо в кінці речення, які ще розділові знаки є в реченні;

~ списати речення або записати його під диктування вчителя. При цьому вчитель читає слова речення за правилами орфоєпії, а учні записують орфографічно правильно. При потребі варто перевірити записане.

Запис речень: Роман та Пилип пиляли. (Списування з рукописного тексту); *Он мама і Ліна.* (Списування з друкованого тексту); *Ліна мала.* (Письмо під диктування).

З'ясовуємо мету кожного виду списування та письма під диктування.

Тема: Написання малих і великих літер п'ятої групи

Мета та завдання: актуалізувати опорні знання студентів з письма, навчити каліграфічно писати нові літери; закріпити види простого списування та методику його проведення в період навчання грамоти першокласників.

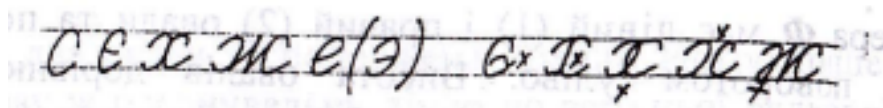
Хід заняття

1. Актуалізація знань: прийоми каліграфічного письма, мета їх застосування, позитивна і негативна сторони; види простого списування.

2. Мотивація навчальної діяльності: тема, мета, завдання.

3. Практичне виконання завдань.

1) Написання малих літер п'ятої групи: *с, є, х, ж, е, э.*

Звертаємо увагу, що в основі написання цих літер лежать півовали, які мають чіткий початок і чіткий кінець.

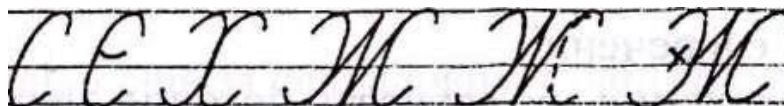
Літера *с* має середній елемент - горизонтальну лінію, яка не виходить за межі півовалу.

Півовали літери *х* накладаються один на одного лише в середині робочого рядка.

Літеру *ж* пишемо з двома відривами пера: лівий (1) півовал, поєднувальні лінії і похила лінія та правий (2) півовал.

Літера *е* - це крива лінія, яка у верхній частині описує петлю, в її контурі відсутня пряма лінія.

2) Написання великих літер п'ятої групи: *С, Є, Х, Ж, З, Е.*

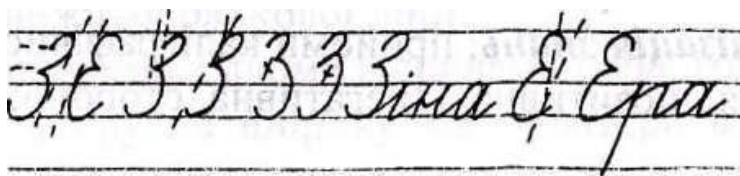
Літери **С, Є, Х, Ж** пишуть за аналогією з малими, але по висоті - на ширину широкого і робочого рядків - від верхньої допоміжної до нижньої рядкової лінії.

Літера **Є** має середній елемент, який пишемо на третину вище від верхньої рядкової лінії.

Півовали літери **Х** накладаються один на одного над верхньою рядковою лінією.

У літери **Ж** першу поєднувальну лінію пишемо від нижньої рядкової до надрядкової, далі - безвідривно пишемо подовжену і знову поєднувальну лінію, але її не доводимо до верхньої подовженої. Для написання правого півовалу треба, відірвавши перо, відступити на ширину півовалу і написати його в межах двох ліній - рядкової й широкої. Починаємо його писати на 1/3 широкого рядка нижче надрядкової.

Літери **З** і **Е** нагадують «завитки» і складаються з двох півовалів - верхнього і нижнього, а їх поєднання утворює гострий кут. Літери **З** і **Е** мають чіткий початок і кінець.

Щоб літеру написати під нахилом, необхідно звернути увагу на написання верхнього півовалу: він має верхню і нижню лінії. Треба, щоб у літери **З** нижня лінія верхньої частини виходила за межі верхньої (перевіряємо перпендикуляром), а потім одразу ведемо вниз, описуючи нижній півовал.

У літери **Е** - навпаки: нижня лінія верхньої частини літери не виходить за межі верхньої лінії півовалу.

4. Повторення прийомів навчання каліграфічного письма:

- а) написання літер за зразком учителя (прийом «пиши, як»);
- б) написання по контуру (копіювальний метод);
- в) написання сухим пером. Використовувати цей прийом можна при написанні будь-якої літери, де є прописані зразки;
- г) письмо під рахунок (тактовий метод);
- д) уявне письмо або письмо в повітрі;
- е) письмо мокрим пензлем або ганчіркою на дошці;
- ж) прийом калькування.

5. Закріплення різних видів списування.

- Види простого списування.
- Мета простого списування.
- Варіанти простого списування.

Просте списування дозволяє закріпити конфігурацію літер (списування з рукописного шрифту), зіставити рукописні літери з друкованими, порівняти їх при письмі, закріпити типи поєднання літер (списування з друкованого шрифту).

Списування з рукописного тексту: *У полі просо, на просі роси*; з друкованого тексту: **Мама мила Олю милом.**